

نیاید مردم را مجبور کنیم به چه چیزی فکر کنند/ مردم باید چگونه فکر کردن را یاد بگیرند

یک عضو هیات علمی دانشگاه تهران گفت: دانشجو، جوان، هموطن و همشهری ما باید یاد بگیرد که چطور مسائل را تحلیل کند

یک عضو هیات علمی دانشگاه تهران گفت: دانشجو، جوان، هموطن و همشهری ما باید یاد بگیرد که چطور مسائل را تحلیل کند و ما نباید مردم را مجبور کنیم به چه چیزی فکر کنند باید به مردم یاد بدهیم که حتی المقدور به بهترین شکل ممکن فکر کنند. دکتر علی اصغر پورعزت دانشیار دانشگاه تهران درباره اتفاقاتی که در آینده در ساحت اندیشه مردم ایران خواهد افتاد، به خبرنگار مهر گفت: صحبت کردن در مورد اتفاقاتی که در ساحت اندیشه روی خواهد داد دشوار است ولی می توان گفت چه چیزهایی می تواند در ساحت اندیشه آینده مردم اثرگذار باشد. یکی از این مباحث، تأثیر متقابل زبان و اندیشه مردم است. آنچه در گفتمان ما مسلط می شود و در ساحت اندیشه متفکران متجلی می گردد در آینده بین عوام رایج خواهد شد. یعنی آنچه امروز در سطح زبان به ویژه زبان ملی و در بین اقشار فرهنگی در پایه مراوده و تبادل آراء قرار می گیرد اندیشه نخبگان را تحت تأثیر قرار می دهد. بین زبان و اندیشه رابطه دوگانه ای وجود دارد. اندیشه، زبان را متحول می کند و زبان، اندیشه را. بنابراین در این ارتباط متقابل، زبان و اندیشه واقعیت های آینده به نوعی شکل می گیرد. واقعیت هایی که نتیجه تأثیر زبان بر اندیشه، تأثیر اندیشه بر رفتار و تأثیر رفتار بر اندیشه است. در واقع جامعه آینده بر اساس این رویکرد ساخته خواهد شد.

وی درباره مولفه های این اندیشه و تأثیری که بر زبان دارد، گفت: جواب برای این سوال نیاز به تحقیق میدانی دارد. هر اتفاقی که در عالم امکان حادث می شود، می تواند تغییری در ساحت اندیشه ایجاد کند که برای ما نه تنها قابل رصد نیست که حتی قابل حدس زدن هم نیست. اما به طور کلی هنر مسلط امروز، موسیقی مسلط امروز، ادبیات، مطبوعات و آنچه در مطبوعات مسلط است، تمایلات ورزشی و... عواملی هستند که بر ساخت اندیشه فردا و به طور کلان در ساخت جامعه فردا تأثیر می گذارند.

این پژوهشگر و آینده پژوه درباره ارتباط فضای فکری امروز با چشم انداز آینده گفت: این موضوع بستگی دارد به اینکه چشم انداز را در چه ببینید. در اینجا لازم است اشاره داشته باشم به چشم انداز 1404، چشم اندازی که حتی نخبگان کشورمان آن را به درستی درک نکرده و شاید نخوانده باشند. در واقع آنقدر بین مردم جاری نشده که مردم بدانند این چشم انداز از چه چیزی سخن می گوید. در یک برنامه تلویزیونی که با حضور تعداد کثیری از نخبگان تشکیل شده بود حتی خودشان از چشم انداز 1404 اطلاع نداشتند و نمی دانستند این چشم انداز فقط یک برگه یک صفحه ای است. روایت های متفاوت را جمع می کردند و بدون اینکه اطمینان داشته باشند که درست است یا غلط، آن را بیان کردند. اما در پاسخ به این پرسش باید بگویم گاهی بر اساس روندها می توان چشم اندازی را تصور کرد و گاهی بر اساس ایده آل ها، آرمان ها و به طور کلی بر اساس آنچه مطلوب می پندارید، می توانید آینده را تصویر کنید. در صورتی که مردم به این تصویرپردازی ها جذب و علاقه مند شوند در ساخت چشم انداز تأثیر گذاشته و حتی در تحقق آن چشم انداز سعی خود را بکار خواهند گرفت.

عضو هیات علمی دانشکده مدیریت دانشگاه تهران در پاسخ به اینکه نسل امروز چطور می تواند میراث اندیشه ای مطلوبی برای آیندگان باقی بگذارد، پاسخ داد: این سوال در یک عبارت با عنوان «#171 عدالت بین نسلی» خلاصه می شود. مفهومی که از این عبارت برداشت می شود بر این اساس است که منابع را نابود نکنید تا برای آیندگان هم بماند. مسئله این است که برخی رفتارهایی که در ساحت اندیشه رخ می دهد، می تواند آینده را نابود کنند. بعضی ضرب المثل هایی که بین مردم رایج می شود، می توانند ذهن آیندگان را فلج کنند. در اینجا باید بگویم که آراء اندیشه و ساحت اندیشه و پویایی اندیشه را فلج نکنید. با آراء، اندیشه ها، کلمات و گزاره های غلط، اندیشه فردا را از بین نبریم تا آینده دست خوش تحریف امروز ما نشود. اگر ما امروز ضرب المثل های غلط را بین خودمان رایج کنیم در آینده مردم به آن ضرب المثل ها فکر خواهند کرد و به تدریج ذهن مردم تحت تأثیر اشتباهات امروز ما شکل می گیرد. نظریه های غلط امروز ما اگر تألیف شود در آینده قطعاً تأثیر منفی خواهند داشت. بهتر است به جای اینکه محتوای اندیشه را به مردم القاء کنیم چگونه اندیشیدن و چگونه فکر کردن و چگونه بررسی کردن را به مردم آموزش دهیم. بهتر است دانشجو، جوان، هموطن و همشهری ما یاد بگیرد که چطور مسائل را تحلیل کند؟ با چه معیارهایی آنها را تحلیل کند؟ و چطور معیارهای امروز خود را اصلاح کند؟ تا اینکه یاد بگیرد به چه چیزی فکر کند. ما نباید مردم را مجبور کنیم به چه چیزی فکر کنند ما باید به مردم یاد بدهیم که حتی المقدور به بهترین شکل ممکن فکر کرده و اصلاً چگونه این کار را انجام دهند.

مؤلف کتاب «#171 مدیریت راهبردی/رویکرد آینده پژوهانه به منافع ملی»؛ مسئولیت حاکمیت و اندیشمندان را این طور عنوان کرد: سخن حکیمانه ای وجود دارد که مردم به حاکمان خود شبیه ترند تا به پدران خود. یعنی مردم از حاکمان الگو می گیرند، این حاکمان یک یا دو نفر نیستند تمام کسانی که بر امور اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و ... مردم مسلط هستند به

نوعی بر رفتارهای مردم اثر می گذارند. بنابراین اصلاح رفتار اشراف، حاکمان، نخبگان تأثیر بسیار زیاد و تعیین کننده ای بر رفتار مردم خواهد داشت.

این آینده پژوه خاطرنشان کرد: اگر بخواهیم در آینده مردم بهتر فکر کنند و پس از تفکر، بهتر عمل کنند باید کمک کنیم تا ساخت زبان مردم پاکیزه شود و کمک کنیم تا مردم یاد بگیرند چگونه فکر کنند و بیاندیشند.